

IZVEŠTAJ SA ANEMove PRESS KONFERENCIJE „Medijska strategija – šta dalje?“

U organizaciji ANEMa, 6. oktobra, u beogradskom Medija centru, održana je press konferencija pod nazivom „Medijska strategija – šta dalje?“, na kojoj su govorili predstavnici 6 medijskih i novinarskih udruženja povodom donošenja Medijske strategije na sednici Vlade Republike Srbije 28. septembra 2011. Njenom usvajanju prethodio je dugotrajan proces, u kome su značajnu ulogu imale medijske i novinarske asocijacije koje čine medijsku koaliciju (ANEM, NUNS, UNS, NDNV i Lokal pres) i Asocijacija medija. Ove asocijacije su imale svoje predstavnike i u sedmočlanom radnoj ekspertskoj grupi Ministarstva kulture, informisanja i informacionog društva, koja je početkom juna 2011. sačinila tekst Nacrta strategije, o kome je, potom, vođena javna rasprava do 15. jula 2011. Nakon rasprave, tokom leta, Sektor za medije ovog ministarstva završio je svoj tekst Predloga nacrta medijske strategije i uputio ga novom radnoj grupi, osnovanoj od strane Premijera, na konačne sugestije. Ta radna grupa je završila svoj tekst Predloga medijske strategije 8. septembra 2011, koji je, bez omogućavanja javnosti da se upozna sa njenim sadržajem, upućen na dalje mišljenje nadležnim organima, a nakon toga, sa određenim izmenama, Vladi na usvajanje.

Cilj organizovanja ove press konferencije bio je upoznavanje javnosti sa stavovima šest medijskih i novinarskih asocijacija o usvojenoj Medijskoj strategiji i njenim rešenjima, kao i daljim koracima ovih asocijacija u vezi sa implementacijom Strategije. Na konferenciji su govorili: *Saša Mirković* (predsednik ANEM-a), *Zoran Sekulić* (predstavnik Asocijacije medija i član radne grupe premijera za izradu teksta Predloga medijske strategije), *Vukašin Obradović* (predsednik NUNS-a), *Ljiljana Smajlović*, (predsednica UNS-a), *Dinko Gruhonjić* (predsednik NDNV-a) i *Dejan Miladinović* (predsednik UO Lokal presa). Skupu je prisustvovao veliki broj novinara (Hlas Ćudu, FONET, Tanjug, Kurir, AFP, RFE, Večernje Novosti, Radio Beograd, PG Mreža, BETA, TV Forum), predstavnici novinarskih i medijskih udruženja, Ministarstva kulture, informisanja i informacionog društva, domaćih institucija (Privredna komora Srbije), akademske zajednice, kao i međunarodnih organizacija, donatorske zajednice i diplomatskog kora (Fond za otvoreno društvo, OEBS, Britanska ambasada, Austrijska ambasada, Ambasada Poljske, Ambasada Slovačke, Ambasada Holandije, IREX, Civil Rights Defenders, Medienhilfe).

Prisutnima se prvo obratio **Zoran Sekulić** koji je objasnio kako je tekao proces pripreme Strategije nakon što je Premijer formirao radnu grupu, u kojoj je učestvovao kao jedini i zajednički predstavnik medijskih/novinarskih udruženja, posebno navodeći koja je rešenja u Predlogu strategije medijski sektor smatrao spornim, šta je od primedaba medijskih udruženja prihvaćeno, a šta ne, kao i koje je rešenje, koje je ostalo i u usvojenom tekstu Strategije, u potpunosti neprihvatljivo za medijski sektor - formiranje regionalnih javnih servisa i zbog čega. On je istakao da usvojena Strategija, iako nije idealna, sadrži određene značajne tekovine za razvoj medijskog sektora, koje se pre svega odnose na: povlačenje države iz vlasništva u medijima u rokovima predviđenim akcionim planom; obavezu države da prestane sa direktnim finansiranjem medija uz prelazak na sistem projektnog finansiranja medijskih sadržaja u javnom interesu (što je vezano za obavezu Srbije, koja je unesena u Akcioni plan Strategije, da od 1.1.2012. primenjuje odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u vezi sa evropskim

standardima u zaštiti konkurencije i kontroli državne pomoći); činjenicu da se medijski sektor u Srbiji, uprkos unutrašnjim različitim, a ponekad i suprotstavljenim interesima, prvi put našao u situaciji da zajednički i jedinstveno nastupa u stvarima od zajedničkog interesa za celokupan medijski sektor. On je najavio da će asocijacije nastaviti da pažljivo prate dalji razvoj situacije i da insistiraju da zakonska reforma koja treba da proistekne iz ove strategije, započne bez odlaganja, bez obzira na političke okolnosti.

Saša Mirković je rekao da je, unutar koalicije, ANEM najviše insistirao na privatizaciji svih medija i protivio se formiranju regionalnih javnih servisa. Ideja za koju se ANEM zalagao i zalaže jeste bezuslovna privatizacija i stvaranje fer uslova za sve medije na tržištu, uz projektno finansiranje kojim bi se zadovoljavao javni interes i potrebe stanovništva na lokalnom i regionalnom nivou. Privatizacija je za nas uslov svih uslova i zbog toga što se bez nje narušava tržište i zbog nedopustivog uticaja vlasti na medije kojima je država u suvlasničkom ili vlasničkom odnosu, rekao je Mirković. On je, zatim, objasnio razloge zbog kojih su asocijacije, a ANEM posebno, kritički nastrojene prema rešenju regionalnih javnih servisa. Prvi razlog, vezan je za način njihovog finansiranja, pogotovo imajući u vidu trend sve nižeg nivoa naplate pretplate za postojeće javne servise. Pored toga, problematično je i pitanje načina i kriterijuma na osnovu kojih će se birati mediji koji će biti nosioci funkcije javnih servisa u pojedinim regionima. Takođe, on je pomenuo da su u poslednjem trenutku iz teksta Strategije izbrisana imena šest gradova u kojima će ovi servisi biti osnovani i da to ukazuje da će izbor ovih gradova biti predmet političke borbe. Mirković je naglasio da asocijacije imaju razloga da budu zabrinute kako će se u budućnosti kreirati fer uslovi za medije na tržištu i osigurati njihova nezavisnost i istakao da će uvođenje regionalnih servisa dodatno usporiti i otežati proces privatizacije u narednom periodu i imati uticaja, ne samo na elektronske medije, nego će trajno oblikovati odnose na celokupnoj medijskoj sceni Srbije.

Vukašin Obradović je takođe govorio o povlačenju države iz vlasništva iz medija i stvaranju regularnih uslova na medijskom tržištu koji su bitno narušeni direktnim uplivom države. On je naglasio da je jedan od osnovnih zahteva udruženja vezan za to da država od 1. januara 2012. prestane da bude akter na medijskom tržištu, a da se kroz primenu Zakona o kontroli državne pomoći, obezbede ravnopravni uslovi za sve aktere na medijskom tržištu. On je najavio da će medijska koalicija pratiti pripreme budžeta za narednu godinu, jer vlast na svim nivoima, kao i sva javna preduzeća, moraju prestati sa finansiranjem medijske proizvodnje kroz direktne subvencije, što predviđa i Zakon o lokalnoj samoupravi. Na kraju, on je rekao da će udruženja insistirati da država zaštiti javni interes na drugačiji način nego što je to bilo do sada, naime kroz projektno finansiranje medijskih projekata, na javnim konkursima i kroz jasne kriterijume dodele pomoći medijima za ono što država proceni da je javni interes.

Ljiljana Smajlović je rekla da UNS nema veliko poverenje u dobre namere vlasti, smatrajući da je Strategija usvojena kako bi se pred EU ostavio utisak da vlast u Srbiji uvažava potrebe građana i novinara. Ona je ocenila da je stvarnost potpuno drugačija i da je prava medijska strategija vlasti da kontroliše medije i zastrašuje novinare. Smajlović je navela da će udruženja insistirati na tome da se sprovedu sve promene na koje je Vlada Srbije pristala usvajanjem Medijske strategije.

Dinko Gruhonjić je rekao da su udruženja uspela da ubede državu da treba da se povuče iz vlasništva u medijima, ali da je država i dalje ostala pri stavu o formiranju 6 regionalnih javnih servisa, nazivajući ih „virusom“ koji je ubačen u sistem javnog informisanja u Srbiji. Postavio je pitanje njihove finansijske održivosti i uticaja na fer uslove na medijskom tržištu, a naročito na (ne)opstanak drugih medija u tim regionima. Naveo je i da su se određene manjinske partije pojavile sa zahtevom da dodatna dva medija u funkciji regionalnih javnih servisa, pored

predviđenih šest u Srbiji, budu smeštena na teritoriji Vojvodine. Gruhonjić je takođe govorio o postojanju uticaja saveta nacionalnih manjina na uređivačku politiku medija i zahtevu udruženja da Strategija preciznije definiše način na koji će se garantovati nezavisnost ovih medija. On smatra da je neophodno sprovesti javnu raspravu o ulozi ovih saveta u upravljanju medijima, čiji bi konačan ishod bio promena zakona o nacionalnim savetima. On je takođe pomenuo da je definisanje odgovornosti nacionalnih saveta u odnosu na medije takođe vezano za (de)etatizaciju medija s obzirom da su ovi saveti finansirani iz budžeta, a tako i mediji koje oni osnivaju.

Dejan Miladinović je govorio o teškom položaju lokalnih medija i očekivanjima koja medijski sektor ima od Strategije u smislu poboljšanja njihovog položaja. Po njemu, strategija je samo jedan korak u dobrom pravcu, a poboljšanja za lokalne medije se mogu očekivati ukoliko u kratkim rokovima počnu da se primenjuju odredbe Strategije koje se odnose, kao prvo, na povlačenje države iz vlasništva u medijima, kao drugo i posebno važno za štampane medije, na obezbeđivanje carinskih i poreskih olakšica za papir i za materijal koji se koristi u štampi, i kao treće, na budžetsko finansiranje medijskih sadržaja, a ne medija, na konkursima i pod ravnopravnim uslovima.

Nakon izlaganja govornika, u delu konferencije rezervisanom za pitanja novinara i diskusiju sa prisutnima, mogla su se čuti i mišljenja drugih zainteresovanih za razvoj medijskog sektora. **Rade Veljanovski**, profesor na Fakultetu političkih nauka i član prve radne grupe za izradu Nacrta medijske strategije, je rekao da u Strategiji postoje određena rešenja koja su dobra, ali da su, u suštini, sva ona pitanja koja su bila sporna pre početka rada na njoj, ostala sporna i sada, s tim što su sada deo Strategije. On je naveo da letimičan pogled na Strategiju može da dovede isključivo do zaključka da će državnih medija, odnosno medija koji će biti pod direktnim uplivom države i političkih snaga, u Srbiji biti više nego što ih ima sada. Kao posebno problematično je istakao pitanje osnivanja regionalnih javnih servisa, njihovog finansiranja i načina kontrole rada, kao i usklađenosti Strategije sa nekim od važnih međunarodnih dokumenata, poput Preporuka Saveta Evrope - R (96) 10 o garantovanju nezavisnosti javnih servisa i Preporuka R (2000) 23 o nezavisnosti funkcija regulatornih organa u oblasti radiodifuzije. **Dragana Solomon** ispred OEBSa, organizacije koja je pratila ceo proces, je odala priznanje udruženjima na profesionalnosti i zajedništvu tokom rada na Medijskoj strategiji. Ona je postavila pitanje predstavnicima udruženja na koji način misle da zakonski treba rešiti problem šest regionalnih javnih servisa i nacionalnih saveta kao osnivača medija, naime onih oblasti koje Strategija, prema udruženjima, definiše na problematičan način. Odgovarajući na pitanje, **Saša Mirković** je rekao da će zalaganja udruženja pre svega biti vezana za sprovođenje odredbi vezanih za državnu pomoć medijima, naglasivši da ukoliko te odredbe budu dosledno sprovedene, postoji mogućnost da se formiranje i finansiranje regionalnih javnih servisa dovede u pitanje, zbog kolizije rešenja Strategije sa pravilima o kontroli državne pomoći. **Zoran Sekulić** je dodao da je u završnici rada radne grupe bilo ozbiljnih polemika na temu rokova za privatizaciju medija, koji su, prema mišljenju medijske zajednice predugački i sporni, ali je medijski sektor uspeo da se izbori da u akcioni plan bude uključena odredba o promeni načina finansiranja medija od 1.1.2012, a očekuje se da će primena ove odredbe, tj. činjenica da će neki mediji ostati bez državne pomoći, naterati te medije da uđu u proces vlasničke transformacije pre rokova predviđenih akcionim planom Strategije.

Prema mišljenju medijskih udruženja, Medijska strategija nije idealna, nije ni optimalna, ali je u ovom trenutku najviše za šta su mediji uspeali da se izbore. Kako ona predstavlja samo okvir, udruženja će se aktivno zalagati i boriti da nova zakonska rešenja budu što kvalitetnija i u najboljem interesu medijskog sektora, kao i da izlazak države iz vlasništva u medijima i primena novih pravila o državnoj pomoći medijima budu što pre realizovani.